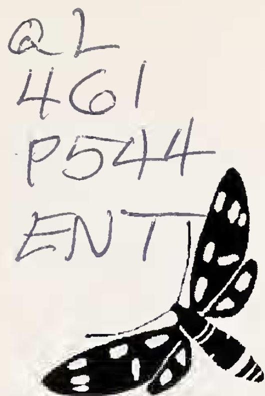

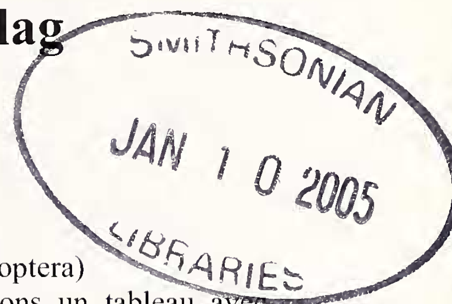
PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de
VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE
Afgiftekantoor 2170 Merksem 1 ISSN 0771-5277
Periode: oktober – november – december 2004 Erkenningsnr. P209674

Redactie-adres: W. O. De Prins, Nieuwe Donk 50, B-2100 Antwerpen (Belgium).
e-mail: willy.deprins@antwerpen.be.

Jaargang 32, nummer 4 1 december 2004

Trekvlinders in 2002, negentiende jaarverslag (Lepidoptera)

Bart Vanholder

Résumé. Lépidoptères migrateurs en 2002 dixneuvième rapport (Lepidoptera)
Rapport sur les migrateurs observés en Belgique en 2002. Nous donnons un tableau avec information sur les migrateurs par décade.

Abstract. Migrant Lepidoptera in 2002 nineteenth annual report (Lepidoptera)
Report on migrants observed in Belgium in 2002. A summarising table with all information on Belgian migrants and vagrants per decade is given at the end.

Key words: Migrating Lepidoptera – Belgium.

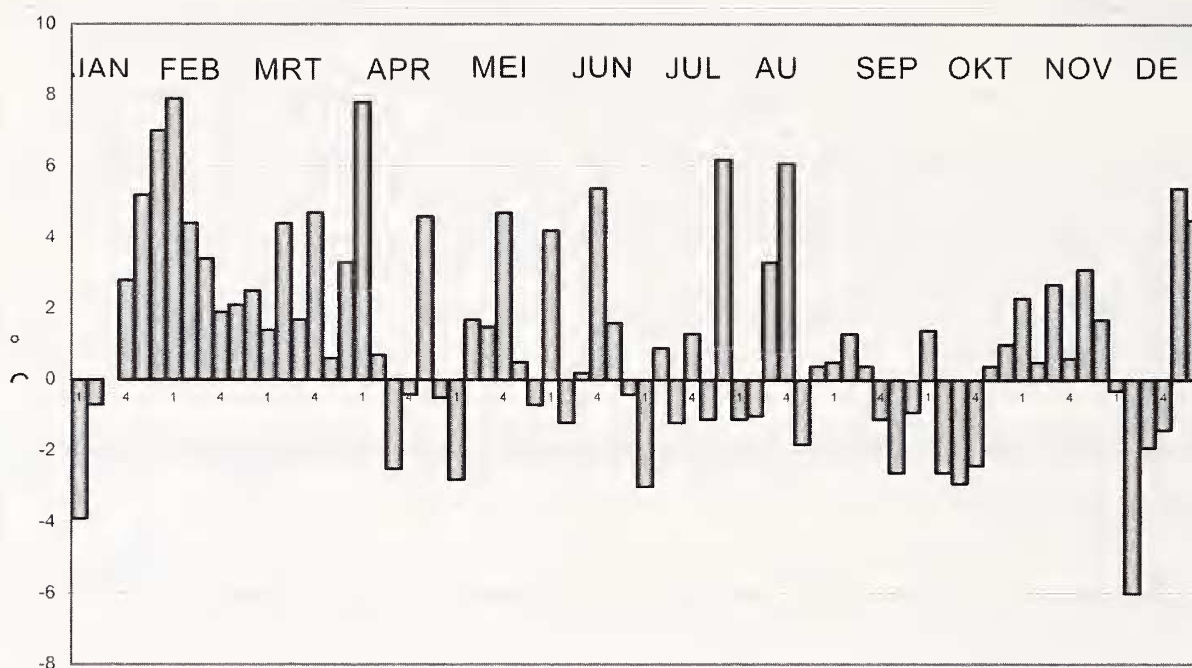
Vanholder, B.: Hoogstraat 50, B-9450 Haaltert. E-mail: bvholder@club.worldonline.be
http://trekvlinders.members.easyspace.com

Inleiding

Het jaar 2002 was niet erg succesvol voor trekvlinders. Vele soorten ontbraken zelfs totaal op de waarnemingslijstjes. Van enkele soorten konden we dan toch van duidelijke migratie spreken en we behaalden mooie aantallen, o.a. *Plutella xylostella, Vanessa cardui, Macroglossum stellatarum, Colias crocea, Heliothis peltigera, Mythimna unipuncta* en *Rhodometra sacraria*. Ik ontving waarnemingslijstjes van 139 personen. Er waren 47 nachtvlinderspecialisten die hun medewerking boden. Dit is een goede verbetering tegen vorig jaar. Enkele mensen gaven hun gegevens reeds per e-mail in elektronische vorm door. Dit helpt natuurlijk erg veel bij de verwerking ervan. Mag ik vragen om het datumveld echter steeds als één veld van het type dd-mm-jjjj weer te geven. Voor de nomenclatuur en systematiek werd De Prins (1998) gevolgd. Als aanduiding voor het voorkomen van vlinders wordt volgende richtlijn gevolgd:

Regelmatig (jaarlijks voorkomend, uitzonderlijk ontbrekend gedurende 1 jaar).

Onregelmatig (1 keer per 2 jaren, in regel niet jaarlijks voorkomend).
Zeldzaam (max. 1 keer per 5 jaren waargenomen).
Zeer zeldzaam (max. 1 keer per 10 jaren).
Uitzonderlijk (1 keer per 20 jaren).

Figuur 1: Afwijking van de gemiddelde temperatuur per pentade te Ukkel t.o.v. de normale temperatuur. Normale afwijking = 0°C

Medewerkers aan het verslag 2002

Anseeuw D., Artoisenet A., Bastiaens H., Bauduin M., Bekaert L., Beernaert R., Blockx H., Boone M., Bruggeman C., Castelyn H., Chapelle J., Cluck P., Declercq F., D'Hert D., D'Hondt R., Debuck J., Deduytsche B., De Bakker J., De Boer A., De Bont C., De Bruycker S., De Decker H., De Kesel T., De Turck A., De Vreese A., Declercq F., Demeyer J., De Smet E., Develter C., De Wolf J., Dumoulin P., Durinck P., Evrard G., Faquaet M., Fregat C., Galoppin R., Georis Ph., Gillard M., Goossens C., Goethals A., Gryffroy D., Guinez R., Heirman B., Herfs M., Himschoot G., Hollebosch Ph., Hooft G., Houyez M., Hurtekant K., Janssens Karel, Janssens Kjell, Jonckheere F., Kempeneere D., Kindts B., Lamard L., Lambert M., Lambrechts J., Olivier L., Leeb F., Leporcq A., Leveque A., Libert V., Litt R., Lorge N., Maertens T., Maes B., Maes L., Meert R., Mensschaert L., Merveillie L., Meuris E., Michalowksi J.M, Mignon L., Misonne B., Naessens G., Noens L., Nyst R.H., Nicolas J., Opdenacker M., Pauwels, Paquet A., Pierloot G., Prang G., Rappé G., Renneson J.-L., Reumkens H., Riemslag C., Rose L., Rysselaere J., Sauvage A., Schoeters E., Scutnaire L., Sierens T., Smessaert P., Soors J., Soyez B., Spronck R., Spruytte S., Stassart E., Taelman E., Tessely H., Tombeur S., Troukens W., Van Aelst E., Van De Keere D., Van De Kerckhove O., Van Kerkhoven A., Van De Vijver W., Van Hoorebeke G., Van Moerkerke R., Van Moerkerke M., Van Opstaele M., Van Steenwinkel C., Vandemaele W., Vandenbossche F., Vandenbossche O., Vanholder B., Vanpoucke D., Verboven A., Verjans G., Verloove V., Vermandel E., Vermersch H., Verroken L., Verschoore K., Vervacke J., Verstraeten K., Virlet P., Vlaeminck P., Walterus F., Walraevens E., White W., Wieland A., Wieme G., Wintein C., Willems D., Wullaert S., Zwertvaegher M.

Trekvlinders

Plutella xylostella (Linnaeus, 1758)

We haalden, ondanks het pover resultaat voor andere trekvlindersoorten, wel het hoge aantal koolmotjes van 1024. Opmerkelijk was daarbij dat ze lokaal dan nog erg massaal optraden, een fenomeen dat we vroeger nog vaststelden. De eerste koolmotjes werden door R. Spronck reeds erg vroeg opgemerkt te Visé op 20 en 27 april. Ze waren er eveneens op 27 mei en 2 juni. Vanaf midden juni begon de generatie zich op te bouwen en bereikte een absolute piek midden juli (zie histogram). In deze periode werd eveneens voor andere trekvlinders een belangrijke migratie vastgesteld. Op 16 juli werd het hoogste dagtotaal geteld van 163. Dit was vooral te danken aan de grote aantallen die W. Vandemaele rapporteerde te Deerlijk. Sommige dagen telde hij meer dan 100 vlinders die hij overdag opjoeg uit de vegetatie. W. Troukens vond de soort dikwijls in zijn lichtval te Dilbeek. In de hoogzomer waren de aantallen weerom laag maar de soort was doorlopend bijna dagelijks aanwezig. Slechts in het najaar liet het vlindertje zich weer massaal opmerken. Op 1 en 10 augustus vond B. Kindts 9 volgroeide rupsen op varkensgras en op 18 september op raket te Wenduine. Er kwamen in de eerste helft van november plots terug hoge aantallen voor zoals E. Taelman vaststelde te Hulst en omgeving. Dikwijls telde hij meer dan 20 vlinders per dag. Het laatste koolmotje komt op rekening van B. Maes die het op 15 november te Sinaai zag. Begin december was het reeds zeer koud zodat verder geen waarnemingen van trekvlinders meer plaats vonden.

Vindplaatsen: **Ant.(44)**: Antwerpen; **Bra.(65):** Dilbeek; **Lim.(14):** Maasmechelen; **Luik(15):** Botrange, Robertville, Visé ; **Nam.(7):** Presgaux, Vierves; **O.Vl.(11):** Haaltert, Sinaai; **W.Vl.(639):** Deerlijk, Wenduine. **Z.Vl.(338):** Clinge, Heikant, Hulst, Lamswaarde, St.-Jansteen.

Udea ferrugalis (Hübner, 1796)

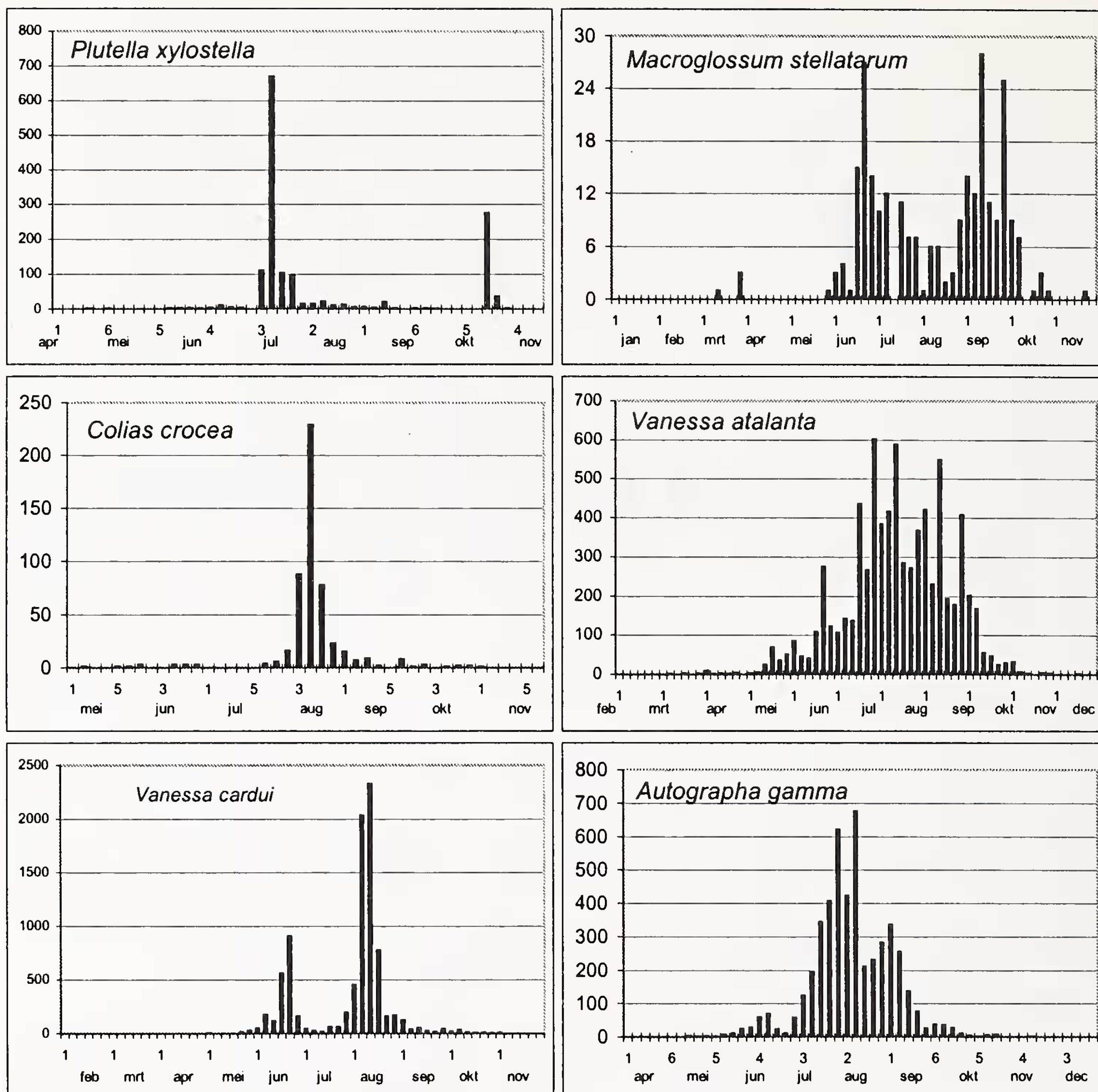
We startten de waarnemingen met het exemplaar dat M. Gillard op 5 augustus in zijn lichtval te Presgaux aantrof. Op 19 augustus zag R. Spronck er één in Bassenge. Veel later op het jaar, in de typische periode voor deze trekvlinder, zag R. Spronck deze soort op 12 november te Mont-sur-Marchienne

Vindplaatsen: **Luik(1):** Bassenge; **Nam. (1):** Presgaux ; **Hen.(1):** Mont-sur-Marchienne.

Nomophila noctuella ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Er waren slechts heel weinig waarnemingen van deze Pyralidae, die tijdens typische migratiejaren zeer hoge aantallen kan bereiken. In 2002 werden slechts 14 vlinders opgetekend. A. De Turck ving op 31 juli de eerste te Wenduine. Op 3 augustus trof M. Gillard hem aan bij controle van zijn lichtval te Presgaux. In augustus, september en oktober werden verspreid nog enkele vlinders opgetekend. Driekwart van het aantal werd door de werkgroep Zeeuws-Vlaanderen te Hulst gesprokkeld. Het gaat hier om mensen die dagelijks uitkijken naar trekvlinders. Dit bewijst hoe weinig vlinders er aanwezig geweest zijn. De laatste 4 exemplaren werden door E. Taelman gezien op 2 november te Hulst.

Vindplaatsen: **W.Vl.(1):** Wenduine; **Nam. (3):** Presgaux **Z.Vl.(8):** Heikant, Hulst **Fra.(2):** Aude, Bogny.

Figuren 2–7: Histogram per pentade van *Plutella xylostella*, *Macroglossum stellatarum*, *Colias crocea*, *Vanessa atalanta*, *V. cardui* en *Autographa gamma*.

Palpita unionalis (Hübner, 1796)

Op 5 oktober ving M. Faquaet deze zeer zeldzame trekvlinder te Koksijde bij een inventarisatie in het duinengebied. Dit exemplaar past precies in een serie waarnemingen tussen 30 september en 30 oktober in Engeland. Het was sinds 1999 geleden dat de soort nog in ons land gezien was.

Vindplaats: **W.Vl.(1):** Koksijde.

Agrius convolvuli (Linnaeus, 1758)

Slechts 6 waarnemingen, dus evenals in 2001 een erg pover resultaat voor deze typische trekker. Op 13 augustus werden door J. Nicolas te Petigny 2 vlinders gezien. M. Opdenacker vond op 3 september te Stokkem de enige rups. Alle andere vlinders zijn door B. Misonne gezien op welriekende tabak

(*Nicotiana affinis*); op 13 en 16 september te Tervuren en op 14 september een mannetje te Poppel.

Vindplaatsen: **Ant.(1):** Poppel; **Bra.(2):** Tervuren; **Lim.(1 rups):** Stokkem; **Nam.(2):** Petigny.

***Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758)**

De enige waarneming betrof deze van Joost Reinders die te Sint-Amands op 19 augustus één vlinder vond.

Vindplaats: **W.Vl.(1):** St.-Amands.

***Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758)**

De eerste kolibrie-vlinders waren reeds in maart present. Op de 12de zag M. Zwertvaegher hem te Wondelgem. Op 28 maart werden liefst vier vlinders gezien; te Presgaux (M. Gillard), Ingooigem (C. Warnotte) en Gullegem (J. Vervaeke). In dezelfde periode werden in Engeland eveneens een tiental vlinders gezien. We zaten heel kort onder de invloed van een hogedrukgebied. Van de eerste migranten konden we duidelijk spreken in de periode van einde mei tot begin juni tijdens de subtropische zachte luchtstroming en de aantallen bouwden plots fel op tijdens de tropische stroming van 22 tot 29 juni. We haalden een piek in de vijfde pentade van juli en de gehele verdere zomer was de meekrapvlinder te zien terwijl hij op allerlei bloemen foerageerde. In de nazomer kwam een uitgebreide generatie voor die piekte in de derde pentade van september, met een hoogste dagtotaal van 10 stuks op de 15de. De ontwikkeling heeft dus ongeveer twee maanden in beslag genomen. Ook de laatste pentade van die maand was gekenmerkt door een piek in het voorkomen van dit pijlstaartje. Het betreft zeker hier opgegroeide imago's. Er werden nog 21 vlinders in oktober gezien, de laatste te Boutersem op 24 november door J. Lambrechts. 268 vlinders is een gemiddelde score die we reeds gedurende vijf opeenvolgende jaren aanhouden. Misschien heeft deze pijlstaart recent kansen om zich beter te handhaven in onze streken.

Vindplaatsen: **Ant.(5):** Donk, Herenthout, Poppel; **Bra.(21):** Bekkevoort, Bierbeek, Boutersem, Heverlee, Kerkom, Landen, Merchtem, Tienen, Waver; **Hen.(2):** Seloignes; **Lim.(47):** Bree, Lanklaar, Nieuwerkerken, ophiven, Tongerlo, Veldwezelt; **Luik(15):** Haccourt, Spa, Spixhe, Stembert, Tancrement, Trooz, Verviers, Visé; **Lux.(8):** Luxembourg, Marbehan, Noirefontiane, Ste.-Marie-sur-Semois; **Nam.(19):** Bièvre, Bohan, Han-sur-Lesse, Petigny, Presgaux, Resteigne, Salzinnes, Vresse-sur-Semois; **O.Vl.(36):** Eeklo, Gentbrugge, Haaltert, Lembeke, Maldegem, Ursel, Waarschoot, Wachtebeke, Wetteren; **W.Vl.(42):** Blankenberge, Deerlijk, Gullegem, Heestert, Ingooigem, Lendelede, Loker, Poperinge, Wenduine, Wondelgem; **Z.Vl.(56):** Axel, Clinge, Emmadorp, Hulst, Ijzendijke, Lamswaarde, Philippine, St.-Jansteen, Zandberg; **Fra.(15):** Aiglemont, Aude, Pouru St.-Remy, Thilay.

***Colias crocea* (Fourcroy, 1785)**

Na een teleurstellend 2001 kregen we deze keer 516 vlinders. We sluiten dus weer aan bij de grote aantallen van de periode 1996–2000. We haalden net geen record, maar de migratie was zeker één van de hoogtepunten uit 2002. De eerste oranje luzernevlinder in ons land werd op 7 mei te Engis gezien door V. Libert. Op 25 mei zag J. Vervaeke hem te Callenelle. Op 30 mei te Koekelaere en F.

Jonckheere zag hem op 2 juni te Moere en 4 juni te Menen. Er kwam tussen 22 en 29 mei een subtropische stroming over ons land. Vanaf 18 juni was de soort dagelijks te zien tot de 23ste van dezelfde maand. Klaarblijkelijk gaat het hier dus om een migratiegolf. Er werden in deze periode nog andere migranten opgemerkt (zie tabel 1) zoals de grotere aantallen *M. stellatarum*, gamma-uilen, atalanta's en vooral distelvlinders, maar ook de vroege *H. peltigera*, *P. xylostella* en *R. sacraria*. Er stond toen een tropische zuiderstroming. Op 28 juni zag E. van Aelst nog 3 vlinders te Knesselare. De generatie nakomelingen was erg geslaagd en begon op 27 juli (E. Taelman, De Clinge). Dit betekende een ontwikkelingstijd van ongeveer anderhalve maand, wat overeenstemt met kweekexperimenten die ik reeds voerde met deze vlinder. In precies één maand kan bij zeer warm weer een volgende generatie opgroeien in de zomer. Dagelijks was er wel ergens een oranje luzerne te vinden en de generatie nakomelingen bereikte een piek in de vierde pentade van augustus met een dagtotaal van liefst 121 op 16 augustus. Dit is ongeveer anderhalve maand later dan de eerdere migratiegolf in juni. Het grote aantal vlinders is dus te verklaren als nakomelingen. Er werden op 16 augustus enkele belangrijke aantallen vlinders op luzernevelden gezien, maar het aantal locaties met waarnemingen was eveneens groot: 18 verschillende plaatsen! De vlinder bleef rondvliegen tot in het najaar en de laatste vlinders van een wellicht partiële derde generatie kwamen voor vanaf einde september. In oktober telde men nog 9 vlinders en de laatste werd op 3 november te Hulst door E. Taelman opgetekend.

Vindplaatsen: **Ant.(13)**: Grobbendonck, Herentals, Poppel, Rumst; **Bra.(10):** Bekkevoort, Bierbeek, Hoegaarden, Huizingen, St.-Agatha-Rode, Tienen; **Hen.(4):** Callenelle, Engis; **Lim.(3):** Maaseik, Stokkem; **Luik (1):** Trooz; **Lux**.(6): Rocheux, Torgny; **Nam.(13)**: Bohan, Resteigne; **O.Vl.(124):** Aalter, Bellem, Doornzele, Eeklo, Eke, Haaltert, Hansbeke, Kluizen, Knesselare, Ledeberg, Maldegem, Oudenaarde, Sinaai, Sleidinge, Ursel; **W. Vl.(42):** Assebroeck, Beernem, Deerlijk, Gullegem, Houthulst, Knokke, Koekelare, Menen, Moen, Moere, Poperinge, Reningelst, saeftinge, Wenduine; **Z.Vl.(270):** Aardenburg, Braakman, Clinge, Eede, Hulst, Lamswaarde, Oostburg, Retranchement; **Fra.(18):** Aude, Donchery, Mairy, Thilay, Velosnes.

Colias hyale (Linnaueus, 1758)

Na verschillende jaren zonder waarneming eindelijk een vlinder. Deze werd te Engis gezien op 3 juni door V. Libert.

Vindplaats: **Nam.**(1): Engis.

***Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758)**

Naar maatstaven van aantal haalden we geen bijster groot resultaat met 7669 opgetekende vlinders. Zoals we het gewoon zijn, gebeurden de eerste waarnemingen in januari: op de 15de te Flemalle (V. Libert) op de 19de te Haaltert (B. Vanholder), op de 28ste te Aalst (R. Meert) en op de 31ste te Mol. Het gaat hier bijna zeker om overwinteraars. Vervolgens duurde het tot 9 maart eer er nog een nummervlinder opgemerkt werd te Aalter. Op 1 en 3 april werd de atalanta op verschillende lokaliteiten gezien maar daarna liepen nog slechts sporadisch waarnemingen binnen. Pas vanaf 11 mei werden dagelijks atalanta's opgetekend. Op 9 mei vermeldde M. Van Opstaele te Ursel een actief migrerende vlinder. Het histogram laat een piek

zien in de vijfde pentade van mei, wat overeenkomt met een subtropische luchtstroming en influx van andere trekvlindersoorten. Het verdere verloop is complex en laat verschillende overlappende generaties vermoeden. Een piek werd bereikt in de zesde pentade van juni. Dit komt overeen met een migratiegolf van andere trekvlinders. Er was eveneens en piek in de derde pentade van juli, dat zou verklaard kunnen worden door de nakomelingen van dieren uit de eerder beperkte migratie in mei. Het zou een ontwikkelingstijd betekenen van 7 tot 8 weken. Een derde piek kwam voor in de derde pentade van augustus. Dit komt goed overeen met de migranten van einde juni en zou een ontwikkeling van 6 weken betekenen. Het hoogste dagtotaal werd opgetekend in het seizoen van het rot fruit, toen op 12 september maar liefst 255 vlinders werden opgetekend. In oktober was de vlinder eerder schaars bij waarnemingen op bloeiende klimop. Er werd slechts één vlinder in december opgetekend, nl. op de 18de te Gent door P. Durinck. We hadden intussen reeds een flinke koudeperiode doorgemaakt zodat we moeten veronderstellen dat het om een overwinteraar ging.

Verdeling per provincie: **Ant.**(132), **Bra.**(234), **Hen.**(113), **Lim.**(396), **Luik**(318), **Lux.**(61), **Nam.**(378), **O.Vl.**(2106), **W.Vl.**(2306), **Z.Vl.**(1436), **Fra.**(168).

Vanessa cardui **(Linnaeus, 1758)**

De distelvlinders waren met 8834 stuks zeer prominent aanwezig gedurende het trekvlinderseizoen. Enkel in 1996 tijdens de massale voorjaarsmigratie deden we dat beter. Er zijn, net als toen in 1996, meer distelvlinders genoteerd dan atalanta's en we konden van een uitgesproken voorjaarsmigratie spreken. Vanaf maart reeds kon G. Hooft te Aalter op de 25ste en de 27ste het begin noteren van de vliegtijd. Mogelijk ging het hier ook om enkele zeer vroege migranten aangezien er eveneens een paar *M. stellatarum* en één *A. gamma* gemeld werden. Het zou vervolgens tot mei duren voor ze terug opgemerkt werden door S. Spruytte op de 2de te Martelange en Nieuwkerke-Heuvelland. Vanaf 17 mei startte de echte migratie met een vlinder te Aalter en na de 21ste werden dagelijks distelvlinders opgemerkt in actieve migratie, d.w.z. rechtdoor vliegend, zonder rustpauze in noordelijke richting op 2–3 m hoogte. Tussen 22 en 29 mei kenden we een subtropische stroming. Het histogram laat zich gemakkelijk interpreteren. Er zijn netjes twee afgelijnde generaties. Er was een duidelijke migratie met piek in de vijfde pentade van juni. Deze valt precies samen met de zuiderse stromingen van tropische oorsprong die nog een aantal trekvlinders meebracht. De tweede generatie begon einde juli te vliegen en kende zijn piek in de derde pentade van augustus. Er was dus ongeveer anderhalve maand nodig voor de ontwikkeling bij ons. Tot in oktober vloog de distelvlinder nog goed en volgens E. Van Aelst werd het laatste exemplaar te Poeke gezien op 11 november.

Verdeling per provincie: **Ant.**(58), **Bra.**(174), **Hen.**(29), **Lim.**(458), **Luik**(143), **Lux.**(101), **Nam.**(196), **O.Vl.**(1509), **W.Vl.**(2835), **Z.Vl.**(3222), **Fra.**(85).

Rhodometra sacraria **(Linnaeus, 1767)**

Alle waarnemingen kwamen van E. Taelman uit Zeeuws-Vlaanderen. Ze vallen wel erg vroeg op het jaar. Nog nooit voorheen werden deze vlinders in ons land zo vroeg opgemerkt. Er werden verschillende vlinders gezien, wat zeer

opmerkelijk is en op migratie duidt. Op 7 mei werd de spanner aangetroffen in het Land van Saeftinge en te Sint-Jansteen. Op 25 mei in de Heikant en op 27 mei 2 vlindertjes te Hulst. In Engeland zijn gedurende dezelfde periode eveneens verschillende imago's van deze spanner genoteerd. Het weer was toen gekenmerkt door een zuidelijke stroming van de 22ste tot de 29ste die warme subtropische lucht over ons land bracht. 2002 is terug een jaar waarin én *R. sacraria* én *P. unionalis* opgemerkt werden in ons land. De soort is nu reeds vier jaren op rij aanwezig in ons trekvlinderverslag.

Vindplaatsen: **Z. Vl.(5)**: Heikant, Hulst, Land van Saeftinge, St.-Jansteen.

***Cyclophora pupillaria* (Hübner, 1799)**

Na de nieuwe vermelding in 2001 voor de provincie Namen werd de soort er nu terug gezien in 2002: op 18 oktober te Presgaux door M. Gillard in zijn dagelijks opererende lichtval. Het betreft de achtste waarneming in ons land. Het gaat dus om een uitzonderlijke trekvlinder.

Vindplaats: **Nam.(1)**: Presgaux.

***Autographa gamma* (Linnaeus, 1758)**

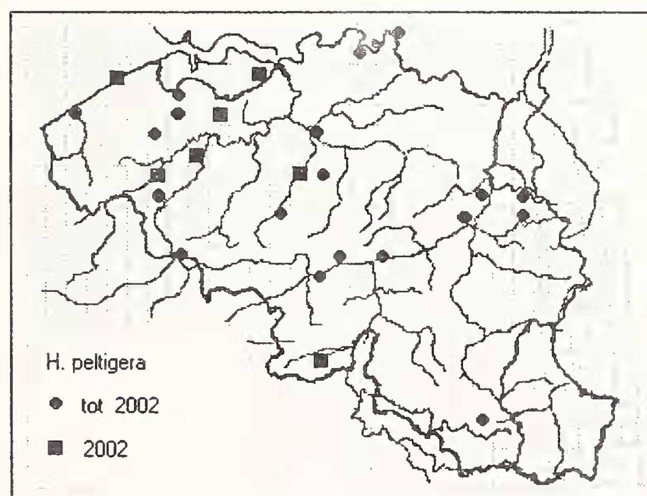
De gamma-uil kende zeker geen goed migratiejaar. Met 4319 exemplaren behaalden we het laagste aantal uit het laatste decennium. Aanvankelijk leek de vlucht te beginnen zoals traditioneel en de vergelijking kan gemaakt worden met de distelvlinder. Op 25 maart werd de eerste uil gerapporteerd door C. Goossens te Ransart. Net in dezelfde periode van enkele andere zeer vroege trekvlinders. De volgende werd pas op 8 en 9 mei gezien te Lovendegem (P. Durinck) en Maastricht (H. Reumkens). Andere vroege pistooltjes werden gezien op 11 mei te Mairy (A. Sauvage), op 18 mei te Stembert (J. Gallopin) en ik zag de soort te Genk op 20 mei. Vanaf 25 mei begon met de vlinder van J. Vervaeke te Gullegem een doorlopende serie waarnemingen van deze uil. Het hoogtepunt van de voorjaarsgeneratie viel in de vijfde pentade van juni, gelijktijdig met een piek in het voorkomen van de distelvlinder en kolibrie-vlinder. De aantallen waren echter niet bijster hoog. De tweede generatie startte net als de distelvlinder begin juli en bereikte een piek in de derde pentade van augustus met het hoogste dagtotaal van 272 op de 15de. De aantallen waren nu hoger dan bij de eerste generatie maar zonder belangrijke proporties aan te nemen. Er zijn nooit massale aantallen gamma-uiltjes gemeld maar ze bleven wel de hele zomer aanwezig. Vanaf einde augustus kunnen we nog over een overlappende derde generatie spreken die zijn maximum aantal behaalde in de eerste pentade van september. Misschien zijn dit nakomelingen van de piek die in de zesde pentade van juni voorkwam. Dit zou een ontwikkelingstijd betekenen van zowat twee maanden. Zo'n lange ontwikkelingstijd is niet onlogisch gezien het in juni voortdurend kouder was dan gemiddeld. In november waren er nog negen waarnemingen met de laatste op de 23ste te Ingooigem.

Verdeling per provincie: **Ant.**(65), **Bra.**(3), **Hen.**(34), **Lim.**(135), Luik(108), **Lux.**(11), **Nam.**(141), **O.Vl.**(723), **W.Vl.**(3438), **Fra.**(207).

Heliothis peltigera **([Dennis & Schiffermüller])**

2002 was het op één na beste jaar voor deze regelmatige trekvlinder. Er zijn maar liefst 10 vlinders opgemerkt. Op 21 juni werd een erg vroege vlinder gezien door E. Taelman te Hulst. Deze maakt deel uit van de primaire migranten die samen met andere trekvlinders zoals *M. stellatarum, V. cardui, A. gamma, C. croceus* en *H. peltigera* met de tropische stroming ons land bereikten. De volgende waarneming wijst eveneens in die richting. Op 1 augustus trof B. Kindts een rups aan te Wenduine. De rups werd gevonden op kamille en was in het vierde stadium. Op 14 augustus werd een vlinder gezien door H. Blockx te Oostakker. Vervolgens komt een serie waarnemingen in de laatste helft van augustus die kan overeenstemmen met de datum van de rupsenvondst. Zo zag W. Vandemaele op de 22ste een vlinder te Deerlijk. Te Wenduine werd, naast de eerdere rupsenvondst, het imago zelf ook aangetroffen, dit op 24 augustus door A. De Turck. De andere vlinders in augustus werden op de 27ste te Presgaux door M. Gillard en de 29ste te Nazareth door S. Wullaert gezien. In september werd de vlinder door R. Guinez aangetroffen op de 9de te Vorst. Te Deerlijk zag W. Vandemaele de laatste vlinders op 12 en 16 september. Het waren puntgave exemplaren die foerageerden op *Verbena bonariensis* en *Buddleia davidii*. Dit alles laat dus vermoeden dat het weer gunstig was voor de opgroei van een generatie nakomelingen in augustus en september. De vlinders werden gedurende 2002 eerder in het westen van België gezien (zie fig…). In Engeland noteerde men precies dezelfde periodes van voorkomen gedurende het seizoen, zij het met veel meer exemplaren gedurende de primaire migratie in juni.

Vindplaatsen: **Bra.(1)**: Vorst; **Nam.(1)**: Presgaux; **O.Vl.(2)**: Nazareth, Oostakker; **W.Vl.(4 + 1 rups)**: Deerlijk, Wenduine; **Z. Vl.(1)**: Hulst.

Figuur 8: Verspreiding in België van *Heliothis peltigera*.

***Mythimna vitellina* (Hübner, [1808])**

Met de 2 waarnemingen uit 2002 melden we deze zeldzame trekvlinder nu voor het derde opeenvolgende jaar. Beide vlinders zijn door R. Nyst opgetekend. Op 20 en 22 augustus werd de vlinder aangetroffen in een UV-lichtvalletje opgesteld te Vierset. *M. vittelina* was vroeger een zeldzame verschijning in ons land maar evolueert de laatste jaren naar regelmatig. Hij is sinds 1935 nieuw voor ons land en er zijn meldingen uit alle provincies (De Prins 2003).

Vindplaats: **Bra.(2)**: Vierset.

***Mythimna unipuncta* (Haworth, 1809)**

M. Gillard is gedurende jaren reeds de enige die deze vlinder in België aantrof. Hij meldde hem terug op 11 juli te Vierves en op 22 juli in de lichtval te Presgaux. In 2002 gaf O. Laus een nieuwe vindplaats voor deze uil aan te Merlemont op 26 augustus. De soort schijnt haar areaal vooral in het zuiden van ons land te houden. Het is een trekvlinder die evolueert van zeldzaam tot nu regelmatig voor Wallonië. Hij werd pas voor het eerst in ons land waargenomen in 1969.

Vindplaatsen: **Nam. (3)**: Vierves, Presgaux, Merlemont.

***Peridroma saucia* (Hübner, [1808])**

De uil kende met 7 exemplaren toch nog een behoorlijk aantal waarnemingen gezien de slechte condities voor migratie in 2002. De eerste werd door A. Géoris op 29 augustus te Battice gevangen. Op 27 september zag A. De Turck de vlinder op smeer in Wenduine. M. Faquaet ving er één op 5 oktober, dezelfde dag dat hij een andere trekvlinder, *Palpita unionalis* waarnam. A. De Turck zag hem terug op smeer op 20 oktober en 2 november. Te Presgaux zag M. Gillard één vlinder in de lichtval op 3 november. Het laatste exemplaar werd door J.-L. Renneson te Marbehan op 12 november gevonden.

Vindplaatsen; **Luik (1)**: Battice; **Nam.(1):** Presgaux; **Lux.(1):** Marbehan, **W.Vl.(4):** Koksijde, Wenduine.

***Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766)**

2002 was een zeer zwak jaar voor deze uil. Er zijn slechts 14 vlinders bekend. Het is sinds 1993 geleden dat we nog zo'n zwak resultaat hadden. W. Troukens vond toch nog 7 vlinders in zijn Heath-valletje te Dilbeek, nl. op 8 en 10 juli. Verspreid in augustus en september werden enkelingen gemeld, zowel op licht als smeer. W. Troukens sloot het jaar voor de ipsilon-uil af op 4 november.

Vindplaatsen: **Bra.(7)**: Dilbeek; **Nam.(2)**: Presgaux; **W.Vl.(4):** Heestert, Wenduine; **Fra(1):** Thilay.

Dwaalgasten en zwervers

***Lozotaeniodes formosana* (Geyer, [1830])**

Deze Tortricidae wordt nog steeds door weinig waarnemers herkend. S. Wullaert vond de eerste te Nazareth op 18 juni. Op dezelfde dag zag R. Guinez hem ook te Vorst. De soort vloog goed gedurende de gehele maand juli met

regelmatige waarnemingen te Wenduine en Nazareth. Op 17 augustus zag A. De Turck de laatste te Wenduine.

Vindplaatsen: **Bra.(2):** Dilbeek, Vorst; **Nam.(1):** Han-sur-Lesse;**O.Vl.(7)**: Nazareth; **W.Vl.(11):** Wenduine.

Hemaris fuciformis **(Linnaeus, 1758)**

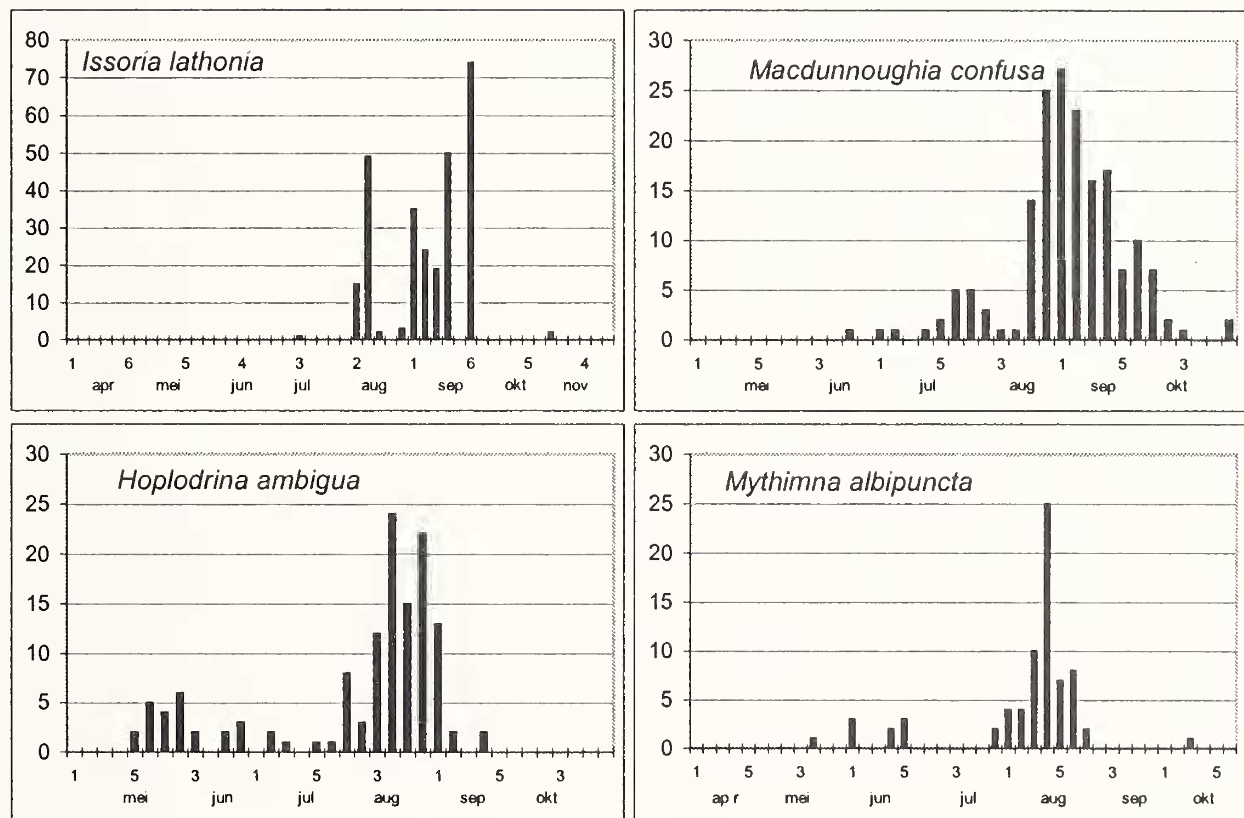
Het merendeel van de waarnemingen komt van R. D'Hondt te Bièvre. De soort is er inheems en begon er op 12 mei te vliegen. Een opmerkelijke vondst werd door J. Lambrechts gedaan te Diest op 17 mei. In deze regio is de vlinder zeker niet algemeen. Het laatste exemplaar van de eerste generatie zag ik op 8 juni te Han-sur-Lesse. De enige pijlstaart van de tweede generatie zag S. Wullaert te Thilay op 2 augustus.

Vindplaatsen: **Bra(1):** Diest; **Luik(1):** Pepinster; **Nam.(18)**: Bièvre, Han-sur-Lesse; **Fra.(1):** Thilay.

Hyles euphorbiae **(Linnaeus, 1758)**

De aanwezigheid van deze soort aan de Belgische kust werd voor het eerst sinds 1999 weer aangetoond. Er werden zowel op 22 als 24 augustus rupsen gevonden op zeewolfsmelk (*Euphorbia paralias*) te Oostduinkerke.

Vindplaats: **W.Vl.(4 rupsen)**: Oostduinkerke.

Figuur 9–12: Histogram per pentade van *Issoria lathonia*, *Macdunnoughia confusa*, *Hoplodrina ambigua* en *Mythimna albipuncta*.

Hyles gallii (**Rottemburg, 1775**)

Op 16 augustus werden twee rupsen aangetrofen te Breskens en op 27 augustus 1 rups te Zaamslagveer. Dit betekent een recente uitbreiding van deze pionierssoort naar Zeeuws-Vlaanderen. Het waren de enige waarnemingen die ons bereikten via E. Taelman. In Engeland werd de soort eveneens gemeld met een tiental vlinders in de eerste helft van augustus.

Vindplaats: **Z.Vl.(3 rupsen)**: Breskens, Zaamslagveer.

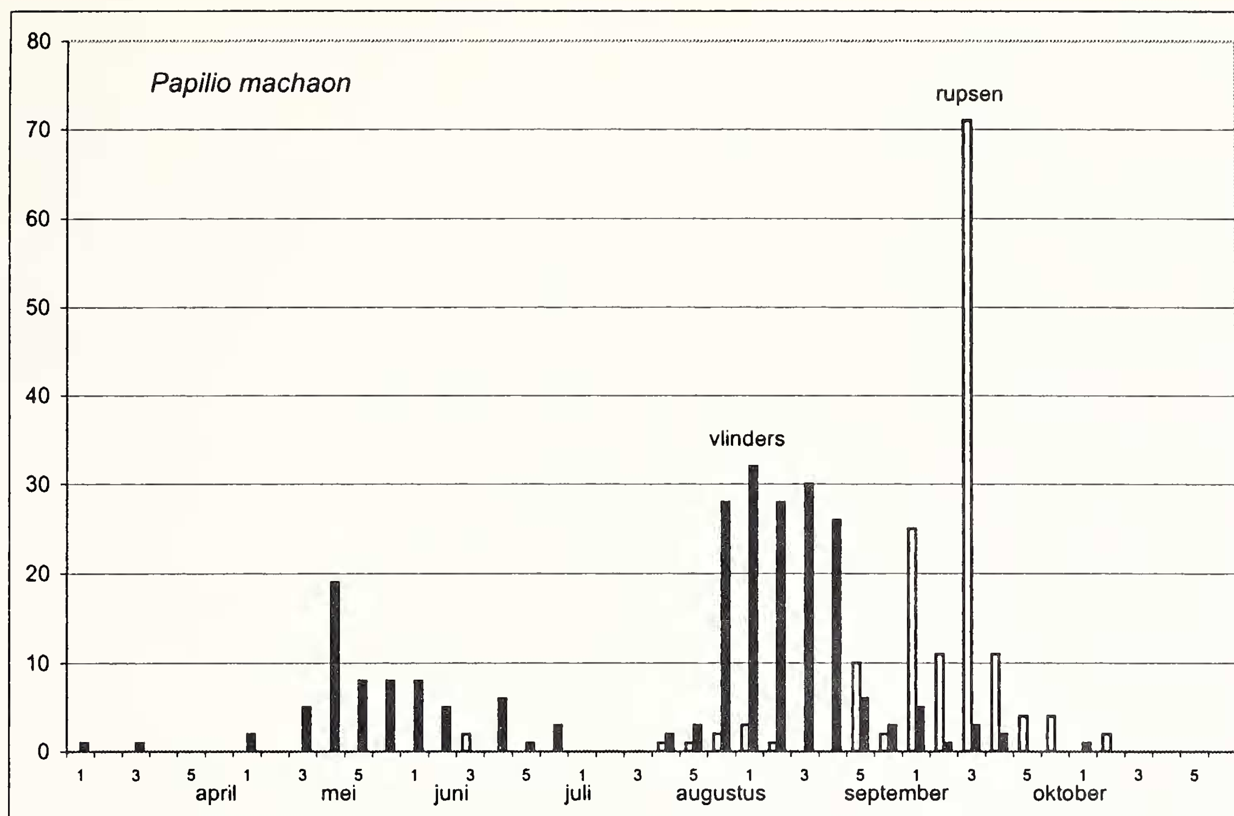
Iphiclides podalirius (**Linnaeus, 1758**)

Van de koningspage werd slechts één vlinder waargenomen, nl. op 28 juli te Grace-Hologne door V. Libert.

Papilio machaon (**Linnaeus, 1758**)

De koninginnepage was erg goed vertegenwoordigd en werd al heel vroeg op het jaar gezien door A. De Turck op 24 maart te Anderlecht. Op 1 april zag Kjell Janssen hem te Belsele en D. Van De Keere tekende te Maldegem op 12 april een koninginnepage op. De eerste generatie vlinders begon volop te vliegen na 13 mei en bereikte een piek in de vierde pentade. De eerste rupsen werden aangetroffen op 15 juni door J. De Bakker te Breskens. Vanaf einde juli waren de vlinders van de tweede generatie alomtegenwoordig en deze overlapten met de eerste rupsenvondsten. Rupsen werden pas echt talrijk in september aangetroffen toen er vrijwel geen vlinders meer te zien waren. De laatste koninginnepage werd op 5 oktober doorgegeven door M. Zwertvaegher te Wondelgem. De laatste rups liet zich nog bewonderen door E. Taelman op 8 oktober te Baalhoek. De koninginnepage was nog bijzonder talrijk vertegenwoordigd in Zeeuws- en West-Vlaanderen. Dit is niet elk jaar het geval. In de streken tegen de kust is deze soort eerder een zeldzame verschijning. Occasioneel schuift ze echter haar areaal op waarbij eveneens het kanaal kan overgestoken worden wat resulteert in waarnemingen op de Engelse kust. Dit gebeurt maar heel sporadisch en is in 2002 niet opgemerkt.

Vindplaatsen: **Ant.(4):** Dessel, Geel; **Bra.(41):** Anderlecht, Averbode, Boutersem, Dilbeek, Heverlee, Langdorp, St.-Jans-Molenbeek, Vorst; **Hen.(2):** Callenelle; **Lim.(13):** Bocholt, Genk, Hasselt, Kessenich, Lanklaar, Tongerlo; **Luik(62):** Eben-Emael, Ensival, Eupen, Grace-Hologne, Haccourt, Lanaye, Spa, Stembert, Trooz, Waremme; **Lux. (4):** Ste.-Marie-sur-Semois; **Nam.(47):** Hamois, Petigny, Presgaux, Salzinnes; **O.Vl.(72):** Aalter, Belscle, Daknam, Deinze, Elversele, Haaltcrt, Hansbcke, Knesselare, Landegem, Lembeke, Lokeren, Maldegem, Melsele, Merelbeke, Ursel, Waasmunster, Watervliet, Wetteren, Zomergem; **W.Vl.(35):** Beernem, Belscle, Deerlijk, Gontrode, Gullegem, Heestert, Ingooigem, Lendelede, Moen, Oedelem, Wondelgem; **Z.Vl.(82):** Baalhoek, Braakman Noordbos, Breskens, Clinge, Hulst, Koewacht, Lamswaardc, Nieuwnamen, Sas van Gent, St.-Jansteen, Terneeuzen, Walsoorden, Zaamslagvccr; **Fra.(14):** Aiglcmont, Aude, Liart, Mairy.

Figuur 13: Histogram per pentade tussen mei en oktober 2002 van *Papilio machaon*.

Aporia crataegi (Linnaeus, 1758)

Van het groot geaderd witje raakten slechts 13 waarnemingen bekend. Dit witje was dus vrij schaars. Op 31 mei werd de eerste vlinder te Velosnes gezien door J-L. Renneson. Op 4 juni kwam de volgende te Bièvre (R. D'Hondt). Op 8 juni stelde ik de aanwezigheid vast van zowel mannetjes als vrouwtjes te Han-sur-Lesse. De laatste vlinders van 2002 werden door J-L. Renneson gezien te Ste.-Marie-sur-Semois op 16 en 18 augustus.

Vindplaatsen: **Lux.(7):** Rossignol, Ste.-Marie-sur-Semois; **Nam.(5):** Bièvre, Han-sur-Lesse; **Fra(1):** Velosnes.

Argynnis paphia (Linnaeus, 1758)

In 2002 kregen we enkel een paar waarnemingen uit Wallonië uit streken waar de vlinder inheems is. Op 26 juni zag R. D'Hondt de eerste keizersmantel te Sugny. Vanaf 5 juli was hij regelmatig te zien in Bièvre. Het toppunt van de vliegtijd lag op 14 augustus met 7 exemplaren. Te Bièvre liet de laatste keizersmantel zich op 2 september bewonderen.

Vindplaatsen: **Lux.(12)**: Orchimont, Surgny, Torgny; **Nam.(14)**: Bièvre, Mouzaive, Petit Fays. **Fra.(3) :** Thilay, Velosnes.

Issoria lathonia (Linnaeus, 1758)

De kleine parelmoervlinder heeft een zeer succesvol jaar achter de rug. Op enkele lokaliteiten was er zeker sprake van een grote lokale populatie. De eerste vlinder werd door M. Gillard gemeld op 13 juli te Presgaux. J. Chapelle was getuige van een heuse populatie te Trooz, waarbij hij op 8 augustus de eerste

vlinders waarnam, liefst 15 stuks. In totaal zou hij meer dan 250 exemplaren optekenen. R. Litt stelde de vlinder te Prayon vast op 14 augustus. Zeer opmerkelijk was eveneens de aanwezigheid van de kleine parelmoervlinder in Limburg; M. Opdenacker zag hem op 16 augustus op zijn vlinderstruik te Ophoven. Het hoogste dagtotaal werd op 30 september bereikt met liefst 74 vlinders. Er zat eveneens een record in voor de uiterste waarneming; die was erg laat op 3 november te Trooz. Met 275 waarnemingen haalden we een zeer mooi resultaat. We kijken vooruit of de populatie er in de komende jaren kan blijven bestaan.

Vindplaatsen: **Lim(1)**: Ophoven; **Luik(259)**: Prayon, Trooz; **Nam.(5)**: Bièvre, Frasnes-les-Couvin, Resteigne; **Lux.(7)**: Marbehan.

Nymphalis antiopa **(Linnaeus, 1758)**

De enige vlinder werd gezien op 13 en 14 augustus te Bolderweg door C. Riemslag.

Vindplaats: **Z.Vl.(1)**: Bolderweg.

Nymphalis polychloros **(Linnaeus, 1758)**

Enkel R. D'hondt heeft deze vlinder gemeld uit Bièvre. De overwinteraars werden gezien op 10 maart en verder nog op 3, 4 en 22 april. Met 1 augustus sloot hij het jaar af met de enige vlinder van de generatie nakomelingen.

Vindplaats: **Nam.(6)**: Bièvre.

Stegania trimaculata **(De Villers, 1789), nieuwe soort voor de provincie Limburg.**

Het lijkt erop dat deze soort uitbreiding neemt in ons land. Op 1 juni kon ik de aanwezigheid van deze spanner vaststellen tijdens een inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met P. Fastré te Diepenbeek. Het mannetje van de forma *cognataria* is de eerste vermelding van deze vlinder voor de provincie Limburg. De soort was voorheen enkel gekend uit de Belgische provincie Brabant, waar hij elk jaar opgemerkt wordt. Hij komt eveneens 1987 voor in de provincie Nederlands Limburg (Lempke & Ottenheijm 1989). Het is dus nu aangetoond dat deze spanner eveneens tussen beide gekende biotopen uitbreiding nam. De verder waarnemingen in 2002 kwamen uit Brabant waar de soort reeds sinds 1984 gekend is en er recentelijk (Vanholder 1999) eveneens op nieuwe vindplaatsen aangetroffen werd. Op 26 en 30 juli werden twee vrouwtjes waargenomen door R. Guinez te Vorst. De exemplaren van de tweede generatie werden door W. Troukens waargenomen te Dilbeek op 10 en 29 augustus.

Vindplaatsen: **Bra.(4)**: Dilbeek, Vorst; **Lim.(1)**: Diepenbeek.

Siona lineata **(Scopoli, 1763)**

Er werden 39 vlinders gezien. Op 17 mei werd het eerste imago van het vals witje gezien te Sart door V. Libert. Op 20 mei begonnen de waarnemingen van H. Reumkens in Maastricht. Maar liefst de helft van alle waarnemingen werd opgetekend op 31 mei met verschillende vindplaatsen: Merlemont, Jametz,

Habay, Velosnes, Maastricht. Een laat exemplaar werd opgemerkt te Ferrières op 3 juli.

Vindplaatsen: **Luik(5):** Argenteau, Ferrières, Sart, Visé, Wonck; **Lux.(6):** Habay, Ste.-Marie-sur-Semois; **Nam.(3):** Merlemont; **Fra.(8):** Jametz, Velosnes.

***Cryphia algae* (Fabricius, 1775)**

Er zijn in totaal 15 waarnemingen van deze groene uil. Op 26 juli startte R. Guinez met twee vlinders in de val te Vorst. Te Nazareth zag S. Wullaert het uiltje op 27 en 28 juli. W. Troukens vond te Dilbeek op 29 juli een vlinder in de U.V.-lichtval. De laatste vlinder werd op 19 augustus gevangen door R. Guinez te Vorst.

Vindplaatsen: **Bra(11)**: Dilbeek, Vorst; **O.Vl.**(4): Nazareth.

***Catocala sponsa* (Linnaeus, 1758)**

De eerste waarneming kwam van S. Wullaert die op 17 augustus een vlinder op smeer aantrof te Thilay. Het enige Belgisch exemplaar werd door R. D'Hondt te Bièvre gezien op 10 september.

Vindplaatsen: **Nam.(1):** Bièvre; **Fra(1):** Merles-sur-Loison.

***Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758)**

De enige waarneming komt uit Frankrijk, dicht tegen de Belgische grens. S. Wullaert ving de vlinder op 20 september te Thilay.

Vindplaats: **Fra(1):** Thilay.

***Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850)**

Er werden 188 stuks geteld van deze uil wat een goed aantal is. R. Guinez zag de eerste vlinders te Vorst op 21 juni en 5 en 10 juli. Met de waarneming van F. Declercq op 16 juli te Harelbeke begon vervolgens de serie van de eerste generatie met de top op het einde van deze maand. De tweede generatie was veel talijker en kende het hoogtepunt op 30 augustus met een dagtotaal van 9 vlinders. Dit jaar vond B. Maes te Sinaai heel wat rupsen op venkel (*Foeniculum vulgare*); zijn eerste vlinders slopen uit op 13 september. Merkwaardig blijkt steeds dat deze soort nauwelijks in Wallonië gevonden wordt. Er waren nog vrij veel vlinders in september en zelfs 12 in oktober te vinden. De laatste waarneming kwam van W. Vandemaele uit Deerlijk op 29 oktober. Dit is een nieuw record.

Vindplaatsen: **Ant.(1)**: Zwijndrecht; **Bra.(12)**: Dilbeek, St.-Jans-Molenbeek, Tervuren, Vorst; **O.Vl.(26)**: Bellem, Eke, Haaltert, Maldegem, Nazareth, Scheldewindeke, Sinaai, Ursel; **W.Vl.(126)**: Deerlijk, Harelbeke, Heestert, Ingooigem, Saeftinge, Wenduine; **Z.Vl.(19)**: Clinge, Heikant, St.-Jansteen.

***Hoplodrina ambigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

Deze uil was goed present maar slechts een handvol waarnemers kunnen hem blijkbaar goed herkennen; misschien ligt dit aan determineerproblemen. De eerste vlinder zag K. Jansens te Antwerpen reeds op 22 april. Op 23 mei zag hij er de volgende. Vanaf 31 mei begonnen de waarnemingen van W. Troukens. Dat de vlinder goed vloog bewees W. Troukens die te Dilbeek met zijn Heath-

lichtvalletje liefst de helft van het totaal aantal optekende. De eerste generatie bereikte zijn top in de tweede pentade van juni. De tweede generatie startte met de vlinders die A. De Turck te Wenduine zag op 22 en 27 juli. In augustus bereikte deze generatie haar hoogtepunt in de vierde pentade met als hoogste dagtotaal 13 stuks op 28 augustus. De laatste twee vlinders zag A. De Turck op 20 september te Wenduine. In totaal werden 130 vlinders opgetekend.

Vindplaatsen: **Ant.(4):** Antwerpen; **Bra.(62):** Dilbeek, Vorst; Lim.(3): Maasmechelen; **O.Vl.(30):** Gentbrugge, Haaltert, Nazareth; **W.Vl.(23):** Heerstert, Wenduine Fra.(8): Aiglemont, Thilay, Tournes.

Chloantha hyperici **([Denis & Schiffermüller], 1775)**

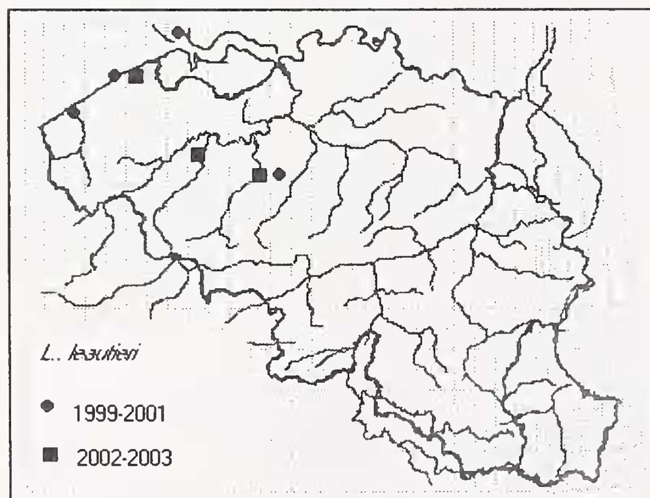
Slechts één waarneming; E. Meuris zag deze uil op 9 juli te Gentbrugge. Hij zag de vlinder er voor het eerst in 1998 en ook in 1999. Nu lijkt het voortbestaan van deze populatie op de spoorwegberm van Gentbrugge vast te staan.

Vindplaats: **O.Vl.(1):** Gentbrugge.

Lithophane leautieri **(Boisduval, [1829]) nieuw voor de provincie Oost-Vlaanderen**.

Deze soort werd voor het eerst uit België (West-Vlaanderen) vermeld in 1999 (Vanholder & Bolland 2000) en uit de provincie Brabant in 2001 (Vanholder 2003). Het lag dus voor de hand dat de soort ook in Oost-Vlaanderen bekend zou raken. Er was reeds eerder aangegeven dat de verspreiding in ons land zeer vlug zou gaan, in navolging van de recente uitbreiding in Engeland en Nederland (Baaijens 2001). Op 11 en 13 oktober stelde S. Wullaert de eerste exemplaren voor de provincie Oost-Vlaanderen vast. J. Debuck toonde de uitbreiding van de populaties aan onze kust aan. Hij stelde de aanwezigheid van de soort te Knokke vast op 5 november. Daarmee is de vlinder nu over de gehele kustlijn bekend (zie figuur 14) en werd hij sinds zijn eerste vermelding elk jaar gezien. Elders in West-Europa is de soort eveneens in opmars: op het Isle of Scilly in Engeland alsook voor Ierland werden in 2002 de tweede waarneming ooit bekend (Nash 2002).

Vindplaatsen: **O.Vl.(1)**: Nazareth; **W.Vl.(1) :** Knokke.

Figuur 14: Verspreiding in België van *Lithophane leautieri*.

***Mythimna albipuncta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

De soort was gedurende twee generaties aanwezig. Op 19 mei startte de eerste generatie met de waarneming van A. Sauvage te Wagnon. De eerste vlinder voor 2002 in België werd door W. Troukens opgetekend te Dilbeek op 4 juni. W. Troukens kon een derde van alle waarnemingen achter zijn naam zetten door het dagelijks volgehouden checken van zijn kleine Heathval te Dilbeek. Zoals blijkt uit het histogram was de eerste generatie erg laag in aantal: slechts 7 vlinders. De tweede generatie was uitgebreider en startte op 29 juli te Aiglemont (A. Sauvage). In België startte deze generatie op 1 augustus te Maldegem (D. Van de Keere). De top van de generatie lag in de vierde pentade van augustus met het hoogste dagtotaal van 17 op de 17de. Deze generatie eindigde met vlinders die ik zag op 31 augustus te Maasmechelen en Haaltert. Het laatste uiltje zat nog op 14 oktober in de lichtval van W. Troukens.

Vindplaatsen: **Bra.(23):** Dilbeek, Vorst; **Luik(1):** Lanaye; **Lux.(1):** Aywaille; **Nam.(1):** Merlemont; **O.Vl.(8):** Haaltert, Maldegem; **W.Vl.(4):** Heestert, Saeftinge, Wenduine; **Z.Vl.(3):** Hulst; **Fra.(8):** Aiglemont, Thilay, Wagnon.

***Mythimna l-album* (Linnaeus, 1758)**

Twee exemplaren van deze uil werden op 29 augustus door R. Spronck op smeer gevangen te Lanaye. Op 9 september zag dezelfde waarnemer er nog één te Haccourt.

Vindplaatsen: **Luik(3):** Lanaye, Haccourt.

Mythimna sicula (Treitschke, 1835)

Zoals onlangs aangetoond werd dienen *Mythimna sicula* en *M. scirpi* als twee aparte soorten beschouwd te worden (ten Holt & de Vos 2002). *M. sicula* zou eerder een standvlinder zijn gebonden aan kalkbodem. Op 8 augustus werd de soort opgetekend door S. Wullaert te Naux. Te Han-sur-Lesse trof ik, samen met P. Fastré, op 22 juni 3 mannetjes en 1 vrouwtje aan op HPL-licht. Ik heb *M. sicula* er in het verleden nog gevonden.

Vindplaatsen: **Nam.(4):** Han-sur-Lesse; **Fra.(1):** Naux.

Tabel 1: Trekvlinders per pentade in België in 2002

soort	jan			feb			mrt			apr			mei			jun			jul			aug			sep			okt			nov			dec			totaal
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	
P. xylostella											1	1			1	4	4	16	3	781	222	30	33	20	9	22	1	2			312	1					1463
U. ferrugalis																						1	1									1					3
N. noctuella																					1	2	1	1	3				2		4						14
C. puppillaria																																					0
A. convolvuli																							2			3											5
A. convolvuli (rups)																									1												1
A. atropos																							1														1
M. stellatarum								1	4						1	7	16	41	22	11	15	7	8	14	26	39	34	16	1	4			1				268
M. stellatarum (rups)																																					0
C. croceus													1		2	3	3	6			5	22	317	106	22	11	8	4	1	4	1						516
V. atalanta		2	2				1	2	2	11	4	4	8	94	99	132	150	397	251	572	989	800	873	712	651	742	586	370	104	61	39	3	7		1		7669
V. cardui									2				4	1	52	224	684	1069	72	81	296	2489	3103	364	165	80	59	59	19	12	7	1					8843
A. gamma									1				2	3	10	36	88	92	69	317	833	1043	888	569	591	214	63	63	15	7	8		1				4913
M. unipuncta																				1	1			1													3
M. vitellina																							1	1													2
P. saucia																								1			1	1	1		2	1					7
A. ipsilon																			2				2	1	1	3	2			1	2						14

Tabel 2: Dwaalgasten en zwervers per pentade in België in 2002

Soort	jan			feb			mrt			apr			mei			jun			jul			aug			sep			okt			nov			dec			totaal
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	
L. formosana																	3	7	6	7	7	1	1														32
H. fuciformis														6	7	7						1															21
H. euphorbiae (rups)																								4													4
H. gallii (rups)																							2	1													3
I. podalirius																					1																1
P. machaon									1	1	1		2	24	18	13	6	4		2	37	60	56	10	6	5		1									247
P. machaon (rups)																	2			1	4	4		12	36	82	8	2									151
A. crataegi															1	5	7																				13
A. paphia																		1	4	3		3	14	3	1												29
I. lathonia																				1		15	51	4	59	69	74				2						275
N. antiopa																							2														2
N. polychloros										3		1										1															5
S. trimaculata																1					2	1		1													5
S. lineata														2	28	3	5		1																		39
C. algae																					10	3	2														15
C. sponsa																							1		1												2
M. confusa																		1	2	1	8	8	2	44	50	33	17	9	1	2							178
H. ambigua												1			8	10	2	5	2	1	2	11	36	41	15	2											136
C. hyperici																			1																		1
L. leautieri																													2		1						3
M. albipuncta														1		3	2	3	0	0	2	8	35	16	2				1								73